

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานแนะแนว โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

Developing the guidance management guidelines for schools under the office of secondary educational service area 20

เกศรา น่องคณิง¹, ดนิตา ดวงวิลัย²

Katesara Nongkanung¹, Dhanita Doungwilai²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารงานแนะแนว โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 และ 3) พัฒนาแนวทางการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร และครูแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวน 134 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินองค์ประกอบ ตัวชี้วัด และแนวทางการบริหารงานแนะแนว จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารงานแนะแนว โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีองค์ประกอบ 5 ด้าน และตัวชี้วัด 26 ตัวชี้วัด 2) สภาพปัจจุบันการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานแนะแนว โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน 3) ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ทั้ง 5 ด้าน 61 แนวทาง พบว่าโดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การบริหารงานแนะแนว, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master's Student Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Lecturer, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakham University

Abstract

This research purposes were: 1) to study elements and indicators of guidance management guidance for schools under the office of secondary educational service area 20; 2) to study the present and desirable conditions of management guidance for schools under the office of secondary educational service area 20; and 3) to study the development of guidance management guidelines for schools under the office of secondary educational service area 20. The sample group were guidance teachers in schools under the office of secondary education service area 20 for 134 persons with stratified sampling. The experts assessed the appropriateness of the components, indicators, and guiding principles of 10 persons. The instruments used for this study were 5-level rating scale questionnaire, structured interview form, suitability and feasibility assessment form. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation.

The research results were as followed: 1) There were five elements and twenty six indicators of guidance management for schools under the office of secondary educational service area 20. 2) The present condition of guidance management for schools under the office of secondary educational service area 20 as a whole was at moderate level as well as each aspect. The desirable condition of guidance management for schools under the office of secondary educational service area 20 as a whole was at the highest level as well as each aspect. 3) The assessment on suitability and feasibility of the guidance management guidelines for schools under the office of secondary educational service area 20 in 5 aspects and 61 guidelines as a whole were both at the highest levels as well as each aspect.

Keywords: developing guidelines, guidance management, secondary educational service area 20

บทนำ

ระบบของงานแนะแนว เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้เกิดแนวคิด ทักษะ ส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักตนเองมากขึ้น โดยเป็นผู้ที่รู้จักเหตุรู้จักผล มีการตัดสินใจที่ถูกต้องในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม การแนะแนว จึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาตนโดยรวมทั้งในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ ให้เป็นบุคคลที่สามารถบูรณาการความคิด ค่านิยมประเพณี และวัฒนธรรมเข้าสู่ชีวิตของความเป็นไทยได้อย่างเหมาะสม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2544 ระบุว่าจุดมุ่งหมายของการแนะแนวเป็นกระบวนการที่มุ่งสร้างเสริมผู้เรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ค้นพบและพัฒนา ศักยภาพของตน มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศิลธรรม จริยธรรม รู้จักการเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา รู้จักคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาในช่วงวิกฤต วางแผนการศึกษาต่อ และการพัฒนาตนสู่โลกอาชีพ และการมีงานทำ รวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้นการแนะแนวจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคน

โดยองค์รวมทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ ให้เป็นบุคคลที่สามารถบูรณาการความคิด ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม และเทคโนโลยีเข้าสู่วิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการดำเนินงานแนะแนวในด้านต่างๆ ได้แก่ 1. การบริหารงานแนะแนว พบว่า ครูแนะแนวมีภาระงานมาก และต้องรับผิดชอบหน้าที่อื่นๆ มีโรงเรียนส่วนน้อยที่จัดบริการครบทั้ง 5 ด้าน และขาดความชัดเจนในการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการแนะแนว 2. คุณสมบัตินักเรียนแนะแนว พบว่า ครูแนะแนวส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาด้านการแนะแนว 3. การจัดกิจกรรมแนะแนว พบว่า ยังไม่สนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้ได้รับมอบหมายในการจัดกิจกรรมแนะแนวยังขาดความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ ในการจัดกิจกรรม 4. บริการศึกษารวบรวมข้อมูล พบว่า ครูแนะแนวขาดความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือมาตรฐานในการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล ขาดความร่วมมือจากครูอาจารย์ และยังพบว่าข้อมูลของนักเรียนยังไม่เป็นปัจจุบัน 5. บริการสนเทศ พบว่า ครูแนะแนวมีปัญหาเกี่ยวกับการสรรหาและการติดต่อวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถด้านต่างๆ ขาดการให้ความสำคัญกับระบบสารสนเทศเพราะขาดความชำนาญในการใช้เทคโนโลยี 6. บริการให้คำปรึกษา พบว่า ครูแนะแนวมีปัญหาด้านการวางแผนงานและการปฏิบัติการให้คำปรึกษา 7. บริการจัดวางตัวบุคคล พบว่า ครูแนะแนวมีปัญหาในการจัดหางานให้นักเรียนทำในช่วงเวลาว่าง เนื่องจากนักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 8. บริการติดตามผล พบว่า ครูแนะแนวมีปัญหาเกี่ยวกับการสำรวจปัญหาการว่างงานของศิษย์เก่า การติดตามและประเมินผลนักเรียนนักศึกษาที่ลาออกจากการศึกษาระหว่างปีการศึกษา การให้และส่งข้อมูลกลับคืนตามวันและเวลาที่กำหนด และการวิจัยโน้มความต้องการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา (ดวงจิตร์ อุทาน. 2555: เว็บไซต์)

การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข ท่ามกลางสภาพสังคมปัจจุบันนับเป็นสิ่งยากยิ่ง โดยเฉพาะในยุคที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลกระทบโดยตรงและโดยทางอ้อมต่อการดำเนินชีวิตของคนทุกเพศ ทุกช่วงวัยของชีวิต ปัญหาสังคมได้ทวีความซับซ้อนรุนแรงขึ้นทุกขณะ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการมีค่านิยมฟุ้งเฟ้อ การเลียนแบบ การแพร่ระบาดของสารเสพติด การก่ออาชญากรรม การทำแท้ง การฆ่าตัวตาย ความอ่อนไหวทางจิตใจ ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้มีสาเหตุสำคัญ คือ บุคคลไม่รู้จักตนเองและสภาพแวดล้อมที่ดีพอ ขาดทักษะการคิดตัดสินใจแก้ปัญหา และไม่สามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆ ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 2) จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 20 เพื่อยกระดับการดำเนินงานการบริหารงานแนะแนวให้มีมาตรฐานและบังเกิดประสิทธิผลสูงสุด แล้วจึงจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา รวมถึงการปฏิรูปการเรียนรู้และเป็นการสนองยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของท้องถิ่นในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารงานแนะแนว โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

1. วิธีดำเนินการ มีดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานแนะแนว 2) สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดจากขั้นตอนที่ 1 3) ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน 4) ปรับแก้องค์ประกอบและตัวชี้วัดตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ 5) สรุปองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารงานแนะแนว

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล มีบทบาทในการให้ข้อชี้แนะ คำแนะนำ และประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ และตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้จากการวิเคราะห์แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแนะแนว โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

1. วิธีดำเนินการ มีดังนี้ 1) นำผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดในระยะที่ 1 มาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม 2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และ 3) วิเคราะห์ข้อมูล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวนโรงเรียน 63 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 94 คน ครูแนะแนว จำนวน 63 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 157 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวน 134 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 84 คน ครูแนะแนว จำนวน 50 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling Technique) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานแนะแนว โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

1. วิธีดำเนินการ มีดังนี้ 1) วิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานแนะแนว 2) สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน 3) สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ 4) ร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 20 และ 5) ประเมินแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้แก่ ผู้บริหารและครูแนะแนว จำนวน 8 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 4 คน และครูแนะแนว จำนวน 4 คน

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทำหน้าที่ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหารและครูแนะแนว จำนวน 8 คน เกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารงานแนะแนว โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีองค์ประกอบของงานแนะแนว 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสำรวจข้อมูล

มี 8 ตัวชี้วัด 2) ด้านข้อมูลสารสนเทศ มี 3 ตัวชี้วัด 3) ด้านการให้คำปรึกษา มี 3 ตัวชี้วัด 4) ด้านการจัดวางตัวบุคคล มี 8 ตัวชี้วัด 5) ด้านการติดตามและประเมินผล มี 4 ตัวชี้วัด

2. สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์

1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ด้านการจัดวางตัวบุคคล 2) ด้านการให้คำปรึกษา 3) ด้านการสำรวจข้อมูลและด้านข้อมูลสารสนเทศ และ 4) ด้านการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ

2. สภาพพึงประสงค์การบริหารงานแนะแนว โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ด้านการสำรวจข้อมูล 2) ด้านการให้คำปรึกษา 3) ด้านข้อมูลสารสนเทศ 4) ด้านการจัดวางตัวบุคคล และ 5) ด้านการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้ 61 แนวทาง ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสำรวจข้อมูล มี 15 แนวทาง ได้แก่ 1.ครูจัดทำแบบบันทึกประวัติส่วนตัวของนักเรียน 2. ครูจัดทำบันทึกการเยี่ยมบ้าน 3. ครูจัดทำแบบบันทึกข้อมูลด้านสุขภาพของนักเรียน 4. ครูสำรวจข้อมูลด้านสุขภาพของนักเรียน 5. ครูมีแบบบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน 6. ครูมีรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 7. ครูมีการทดสอบความสามารถหรือความถนัดของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบต่างๆ 8. ครูประชาสัมพันธ์ช่องทางการทดสอบความสามารถหรือความถนัดให้กับนักเรียน 9. ครูให้นักเรียนทำแบบวัดเจตคติและค่า

นิยมด้านต่าง ๆ 10. ครูมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับเจตคติและค่านิยมด้านต่าง ๆ 11. ครูสำรวจข้อมูลการร่วมกิจกรรมภายนอกโรงเรียน 12. ครูมีแบบทดสอบพัฒนาการด้านสังคมและอารมณ์ของนักเรียน 13. ครูมีรายงานบันทึกพัฒนาการด้านสังคมและอารมณ์ของนักเรียน 14. ครูจัดทำแบบสำรวจความมุ่งหวังด้านต่างของนักเรียนในอนาคต 15. ครูจัดทำรายงานการสำรวจ การวางแผนอนาคตในด้านต่าง ๆ ของนักเรียน 2) ด้านข้อมูลสารสนเทศ มี 8 แนวทาง ได้แก่ 1. ครูและผู้บริหารให้ข้อมูลด้านการศึกษาทั้งในปัจจุบันและการศึกษาต่อในอนาคต 2. ครูให้ข้อมูลด้านทุนการศึกษาและการขอทุนการศึกษาแก่นักเรียน 3. ครูให้ข้อมูลและให้ความกระจ่างเกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ 4. ครูทำหน้าที่ประสานกับหน่วยงานอื่นเพื่อฝึกอาชีพให้กับนักเรียน 5. ครูประชาสัมพันธ์การรับสมัครงานของหน่วยงานต่าง ๆ ให้กับนักเรียน 6. ครูและผู้บริหารให้ข้อมูลด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อให้ นักเรียนสามารถปรับตัวอยู่ในโรงเรียนได้ 7. ครูประชาสัมพันธ์ช่องทางในการสำรวจความถนัด ความสนใจ จุดเด่นและจุดด้อยของตนเองให้กับนักเรียน 8. ครูให้ข้อมูลช่องทางในการพัฒนาสุขภาพ บุคลิกภาพและการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียน 3) ด้านการให้คำปรึกษา มี 8 แนวทาง ได้แก่ 1. ครูมีการให้คำปรึกษาด้านการเรียน 2. ครูให้คำปรึกษาในการวางแผนด้านการศึกษาต่อทั้งในสายอาชีพและสายวิชาการ 3. ครูให้คำปรึกษาเกี่ยวกับทุนการศึกษาและการขอทุนการศึกษา 4. ครูให้คำปรึกษาด้านการเลือกอาชีพให้แก่ นักเรียน 5. ครูให้คำปรึกษาเกี่ยวกับช่องทางเพื่อการเข้าสู่อชีพต่าง ๆ 6. ครูให้คำปรึกษาหรือแนะนำอาชีพที่สร้างรายได้ระหว่างเรียนให้กับนักเรียน 7. ครูให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของนักเรียน 8. ครูให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาหรือการปรับตัวในครอบครัวและเพื่อน 4) ด้านการจัดวางตัวบุคคล มี 21 แนวทาง ได้แก่ 1. ครูและผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้น 2. ครู

และผู้บริหารจัดหา หรือจัดเตรียมอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน 3. ครูคัดกรองนักเรียนเพื่อเข้ารับทุนการศึกษา 4. ครูจัดหาอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนให้กับนักเรียน 5. ครูแนะนำอาชีพที่นักเรียนสามารถทำได้ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ 6. ครูแนะนำแนวทางเกี่ยวกับการศึกษาต่อด้านวิชาการแก่นักเรียน 7. ครูจัดหาทุนการศึกษาหรือโควตาด้านการศึกษาต่อให้กับนักเรียน 8. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกอาชีพ 9. ครูมีการประสานกับสถานศึกษาด้านวิชาชีพเพื่อเข้าแนะแนวการศึกษา 10. ครูแนะนำสถานศึกษาด้านวิชาชีพให้กับนักเรียน 11. ครูและผู้บริหารประสานกับหน่วยงานข้างนอกเพื่อฝึกอาชีพให้กับนักเรียน 12. ครูเป็นสื่อกลางระหว่างนักเรียนกับนายจ้าง 13. ครูฝึกเทคนิคการสมัครงานและการสัมภาษณ์งานให้กับนักเรียน 14. ครูและผู้บริหารจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพให้กับนักเรียน 15. ครูและผู้บริหารจัดค่ายหรือกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ภายในโรงเรียน 16. ครูและผู้บริหารจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะเพื่อให้ นักเรียนปรับตัวเข้ากับสังคมได้ 17. ครูและผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น 18. ครูมีการคัดเลือกนักเรียนเพื่อรับทุนด้านต่าง ๆ 19. ครูแนะนำแนวทางในการแสวงหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียน 20. ครูมีการคัดกรองนักเรียนที่จะขอทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา 21. ครูจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา 5) ด้านการติดตามและประเมินผล มี 9 แนวทาง ได้แก่ 1. ครูมีการติดตามข้อมูลด้านผลการเรียนของนักเรียนแต่ละภาคเรียน 2. ครูมีการติดตามข้อมูลด้านสุขภาพ สังคมและอารมณ์ของนักเรียน 3. ครูมีการติดตามข้อมูลด้านพฤติกรรมของนักเรียน 4. ครูมีการติดตามข้อมูลด้านการศึกษาต่อของนักเรียนศิษย์เก่า 5. ครูมีการติดตามข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของนักเรียนศิษย์เก่า 6. ครูมีการติดตามข้อมูลด้านการศึกษาต่อของนักเรียนที่ออกกลางคัน 7. ครูมีการติดตามข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของนักเรียนที่ออกกลางคัน 8. ครูทำ

วิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการศึกษานักเรียน
9. ครูมีบันทึกติดตามและประเมินผลด้านอารมณ์
และสังคมของนักเรียนกลุ่มเด็กพิเศษ

อภิปรายผล

1. องค์กรประกอบและตัวชี้วัดการบริหาร
งานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีองค์ประกอบ 5
ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการสำรวจข้อมูล 2.ด้านข้อมูล
สารสนเทศ 3.ด้านการให้คำปรึกษา 4.ด้านการ
จัดวางตัวบุคคล 5.ด้านการติดตามและประเมิน
ผล และตัวชี้วัด 27 ตัวชี้วัด สอดคล้องกับ พนม
ลิ้มอารีย์ (2533: 44)สรุปองค์ประกอบงาน
แนะแนวได้ 5 ด้าน คือ 1. บริการเก็บรวบรวม
ข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคล 2.บริการสนเทศ
3. บริการให้คำปรึกษา 4. บริการจัดวางตัวบุคคล
5. บริการติดตามผล สอดคล้องกับ มาลีณี จุฑา
ปะมา (2552: 89 - 106) สรุปว่าองค์ประกอบ
งานแนะแนวประกอบด้วย 1. การศึกษารวบรวม
ข้อมูล (Individual Inventory Service) 2. บริการ
สารสนเทศ (Information Service) 3. การให้คำ
ปรึกษา (Counseling Service) 4. การจัดวางตัว
บุคคล (Placement Service) 5. บริการติดตาม
ผล (Follow - up Service) สอดคล้องกับ รังสรรค์
โหมงยา (2553: 31) สรุปองค์ประกอบงานแนะแนว
ไว้ดังนี้ 1. การสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. บริการข้อมูลสารสนเทศ 3. บริการด้านการให้
คำปรึกษา 4. บริการจัดวางตัวบุคคล 5. การวิจัย
และติดตามประเมินผลงานแนะแนว สอดคล้องกับ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: 4)
สรุปไว้ว่าการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษา
ต้องจัดให้มีกระบวนการแนะแนวทั้ง 5 ด้าน ดังนี้
1.ด้านการสำรวจข้อมูล 2. ด้านข้อมูลสารสนเทศ 3.
ด้านการให้คำปรึกษา 4. ด้านการจัดวางตัวบุคคล
5. ด้านการติดตามและประเมินผล

2. สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์การ

บริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

2.1 สภาพปัจจุบันการบริหารงานแนะแนว
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ เสกคัย อาศัยราช (2548: 63-65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานแนะแนวของโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารงานแนะแนวตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษาโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ที่พบว่าโดยรวมสภาพการบริหารงานแนะแนวอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ นฤมล จันทรมนิยม (2550: 70-71) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแนะแนวของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่พบว่าสภาพการปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาสภาพการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 เป็นรายด้าน พบว่า 1)ด้านการจัดวางตัวบุคคล สอดคล้องกับ เสกคัย อาศัยราช (2548: 63-65) ; นฤมล จันทรมนิยม (2550: 70-71) ; เขาวนา อมรสงเจริญ (2553: 58-59) ที่พบว่าสภาพการบริหารงานแนะแนวด้านการจัดวางตัวบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง 2) ด้านการให้คำปรึกษา สอดคล้องกับ เสกคัย อาศัยราช (2548: 63-65) ; นฤมล จันทรมนิยม (2550: 70-71) ; เขาวนา อมรสงเจริญ (2553: 58-59) ที่พบว่าสภาพการบริหารงานแนะแนวด้านการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 3) ด้านการสำรวจข้อมูล สอดคล้องกับ นฤมล จันทรมนิยม (2550: 70-71) ที่พบว่าสภาพการบริหารงานแนะแนวด้านการสำรวจข้อมูล อยู่ในระดับปานกลาง 4) ด้านข้อมูลสารสนเทศ สอดคล้องกับ เสกคัย อาศัยราช (2548: 63-65) ; นฤมล จันทรมนิยม (2550:

70-71) ที่พบว่าสภาพการบริหารงานแนะแนวด้าน ข้อมูลสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง 5) ด้าน การติดตามและประเมินผล สอดคล้องกับ เศกศัย อาศัยราช (2548: 63-65) ; นฤมล จันทนิยม (2550: 70-71) ที่พบว่าสภาพการบริหารงาน แนะแนวด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ใน ระดับปานกลาง

2.2 สภาพพึงประสงค์การบริหารงาน แนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ด้านการติดตามและประเมินผล 2) ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านการให้คำปรึกษา และ ด้านการจัดวางตัวบุคคล และ 3) ด้านการสำรวจข้อมูล ตามลำดับ

3. การพัฒนาแนวทางการบริหารงาน แนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

3.1 ด้านการสำรวจข้อมูล ได้แก่ 1) ครูจัดทำแบบบันทึกประวัติส่วนตัวของนักเรียน 2) ครูจัดทำบันทึกการเยี่ยมบ้าน 3) ครูจัดทำแบบบันทึกข้อมูลด้านสุขภาพของนักเรียน 4) ครูมีการสำรวจข้อมูลด้านสุขภาพของนักเรียน 5) ครูมีแบบบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน 6) ครูมีรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 7) ครูมีการทดสอบความสามารถหรือความถนัดของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบต่างๆ 8) ครูประชาสัมพันธ์ช่องทางทดสอบความสามารถหรือความถนัดให้กับนักเรียน 9) ครูให้นักเรียนทำแบบวัดเจตคติและค่านิยมด้านต่างๆ 10) ครูมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับเจตคติและค่านิยมด้านต่างๆ 11) ครูมีการสำรวจข้อมูลการร่วมกิจกรรมภายนอกโรงเรียน 12) ครูมีแบบทดสอบพัฒนาการด้านสังคมและอารมณ์ของนักเรียน 13) ครูมีรายงานบันทึกพัฒนาการด้านสังคมและอารมณ์ของนักเรียน 14) ครูจัดทำแบบ

สำรวจความมุ่งหวังด้านต่างของนักเรียนในอนาคต 15) ครูจัดทำรายงานการสำรวจ การวางแผนอนาคตในด้านต่างๆของนักเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ธัญญา เนียมแดง (2547: 69-74) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนางานแนะแนวโรงเรียนบ้านปงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาระบบงานแนะแนวโรงเรียนบ้านปงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 จังหวัดเชียงราย ด้านการสำรวจข้อมูล นักเรียนต้องการให้ครูประจำชั้นเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมทุกด้านอย่างทั่วถึง และเรียงลำดับความจำเป็นในการช่วยเหลือไว้ สอดคล้องกับ ภาตี ขุนนนท์ (2552: 57-59) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนวโดยการสร้างเครือข่ายของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารงานแนะแนวโดยการสร้างเครือข่ายของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการศึกษารวบรวมข้อมูลของผู้เรียน เยี่ยมบ้านผู้เรียน

3.2 ด้านข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ 1) ครูและผู้บริหารให้ข้อมูลด้านการศึกษาทั้งในปัจจุบันและการศึกษาต่อในอนาคต 2) ครูให้ข้อมูลด้านทุนการศึกษาและการขอทุนการศึกษาแก่นักเรียน 3) ครูให้ข้อมูลและให้ความกระจ่างเกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่างๆ 4) ครูทำหน้าที่ประสานกับหน่วยงานอื่นเพื่อฝึกอาชีพให้กับนักเรียน 5) ครูประชาสัมพันธ์การรับสมัครงานของหน่วยงานต่างๆให้กับนักเรียน 6) ครูและผู้บริหารให้ข้อมูลด้านต่างๆของโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวอยู่ในโรงเรียนได้ 7) ครูประชาสัมพันธ์ช่องทางในการสำรวจความถนัด ความสนใจ จุดเด่นและจุดด้อยของตนเองให้กับนักเรียน 8) ครูให้ข้อมูลช่องทางในการพัฒนาสุขภาพ บุคลิกภาพและการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ธัญญา เนียมแดง (2547: 69-74) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนางานแนะแนวโรงเรียนบ้านปงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 จังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาระบบงาน และแนวโรงเรียนบ้านปงของ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 จังหวัดเชียงราย ด้านการให้บริการงานสารสนเทศ นักเรียนต้องการ ให้ทางโรงเรียนเผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบของเสียงตาม สาย จัดฉายวีดิทัศน์ให้ความรู้ ด้านต่าง ๆ เช่น ด้าน อาชีพการศึกษาต่อ ความรู้รอบตัวและพาไปตาม แหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับ ภาติ ชุนนนท์ (2553: 57-59) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหาร งานแนะแนวโดยการสร้างเครือข่ายของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการ ศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารงานแนะแนวโดย การสร้างเครือข่ายของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านงานสารสนเทศ ประกอบด้วย 5 รายการ เช่นปรับปรุงข้อมูลของ เครือข่ายให้เป็นปัจจุบัน ประสานงาน กับสถาน ประกอบการเกี่ยวกับข้อมูลการประกอบอาชีพ เช่น แผ่นพับ หรือวารสาร

3.3 ด้านการให้คำปรึกษา ได้แก่ 1) ครูมี การให้คำปรึกษาด้านการเรียน 2) ครูให้คำปรึกษา ในการวางแผนด้านการศึกษาต่อทั้งในสายอาชีพ และสายวิชาการ 3) ครูให้คำปรึกษาเกี่ยวกับทุน การศึกษาและการขอทุนการศึกษา 4) ครูให้คำ ปรึกษาด้านการเลือกอาชีพให้แก่นักเรียน 5) ครู ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับช่องทางเพื่อการเข้าสู่อาชีพ ต่าง ๆ 6) ครูให้คำปรึกษาหรือแนะนำอาชีพที่สร้าง รายได้ระหว่างเรียนให้กับนักเรียน 7) ครูให้คำ ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำ วันของนักเรียน 8) ครูให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหา หรือการปรับตัวในครอบครัวและเพื่อน สอดคล้อง กับ ธัญญา เนียมแดง (2547: 69-74) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนางานแนะแนวโรงเรียนบ้านปงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า แนวทาง การพัฒนาระบบงานแนะแนวโรงเรียนบ้านปงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 จังหวัดเชียงราย ด้านการให้คำปรึกษาต้องการ ให้ครูประจำชั้นมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นกันเองกับ

นักเรียน ต้องการให้ช่วยเหลือทางด้านการปรับตัว ความยากจน ปัญหาครอบครัว จัดครูแนะแนวไว้ ประจำห้องแนะแนว เพื่อสะดวกในการปรึกษา ให้คำปรึกษาเป็นเวลา และหลังจากนักเรียนที่ ประสบปัญหามาใช้บริการงานแนะแนวแล้วให้ครู ประจำชั้นทำหน้าที่ แนะแนวติดตามนักเรียนที่ได้ รับการช่วยเหลือ ทางด้านการเรียนและการพัฒนา ตนเองก้าวหน้าไปมากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับ ภาติ ชุนนนท์ (2553: 57-59) ได้วิจัยเรื่อง การ ศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนวโดยการสร้าง เครือข่ายของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการ บริหารงานแนะแนวโดยการสร้างเครือข่ายของสถาน ศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านงานให้คำปรึกษา ประกอบด้วย 5 รายการ เช่น ขอความช่วยเหลือจากสมาชิกเครือข่ายในการ ให้คำปรึกษา แก่ผู้เรียน ประสานงานกับสมาชิก เครือข่ายที่มีความชำนาญในวิชาชีพเฉพาะทางมา ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน

3.4 ด้านการจัดวางตัวบุคคล ได้แก่ 1) ครู และผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมการศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้น 2) ครูและผู้บริหารจัดหา หรือจัดเตรียมอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน 3) ครูคัดกรอง นักเรียนเพื่อเข้ารับทุนการศึกษา 4) ครูจัดหาอาชีพ เสริมเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนให้กับนักเรียน 5) ครูแนะนำอาชีพที่นักเรียนสามารถทำได้ในขณะที่ กำลังศึกษาอยู่ 6) ครูแนะนำแนวทางเกี่ยวกับการ ศึกษาต่อด้านวิชาการแก่นักเรียน 7) ครูจัดหาทุน การศึกษาหรือโควตาด้านการศึกษาต่อให้กับนักเรียน 8) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกอาชีพ 9) ครูมีการประสานกับสถานศึกษาด้านวิชาชีพเพื่อ เข้าแนะแนวการศึกษา 10) ครูแนะนำสถานศึกษาด้านวิชาชีพให้กับนักเรียน 11) ครูและผู้บริหาร ประสานกับหน่วยงานข้างนอกเพื่อฝึกอาชีพให้กับ นักเรียน 12) ครูเป็นสื่อกลางระหว่างนักเรียนกับ นายจ้าง 13) ครูฝึกเทคนิคการสมัครงานและการ สัมภาษณ์งานให้กับนักเรียน 14) ครูและผู้บริหาร

จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพให้กับนักเรียน 15) ครูและผู้บริหารจัดค่ายหรือกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ภายในโรงเรียน 16) ครูและผู้บริหารจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะเพื่อให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับสังคมได้ 17) ครูและผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น 18) ครูมีการคัดเลือกนักเรียนเพื่อรับทุนด้านต่าง ๆ 19) ครูแนะนำแนวทางในการแสวงหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียน 20) ครูมีการคัดกรองนักเรียนที่จะขอทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา 21) ครูจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ภาติ ชุนนนท์ (2553: 57-59) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนวโดยการสร้างเครือข่ายของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารงานแนะแนวโดยการสร้างเครือข่ายของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เช่น ประสานงานเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือผู้เรียน ประสานงานสถานประกอบการเพื่อจัดหางานให้ผู้เรียน

3.5 ด้านการติดตามและประเมินผล ได้แก่

1) ครูมีการติดตามข้อมูลด้านผลการศึกษาของนักเรียนแต่ละภาคเรียน 2) ครูมีการติดตามข้อมูลด้านสุขภาพ สังคมและอารมณ์ของนักเรียน 3) ครูมีการติดตามข้อมูลด้านพฤติกรรมของนักเรียน 4) ครูมีการติดตามข้อมูลด้านการศึกษาต่อของนักเรียนศิษย์เก่า 5) ครูมีการติดตามข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของนักเรียนศิษย์เก่า 6) ครูมีการติดตามข้อมูลด้านการศึกษาต่อของนักเรียนที่ออกกลางคัน 7) ครูมีการติดตามข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของนักเรียนที่ออกกลางคัน 8) ครูทำวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการศึกษาให้นักเรียน 9) ครูมีบันทึกติดตามและประเมินผลด้านอารมณ์และสังคมของนักเรียนกลุ่มเด็กพิเศษ สอดคล้องกับ ภาติ ชุนนนท์ (2553: 57-59) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนวโดยการสร้างเครือข่ายของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารงานแนะแนวโดยการสร้างเครือข่ายของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดำเนินการติดตามและประเมินผล เช่น ติดตามผู้เรียนที่ได้รับการช่วยเหลือจากสมาชิกเครือข่าย จัดให้มีกล่องรับฟังความคิดเห็น จัดทำสถิติผู้เรียนที่จบการศึกษา เชิญพ่อแม่ผู้ปกครองมาประชุมทุกภาคเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากผลการศึกษา พบว่าสภาพปัจจุบันการบริหารงานแนะแนว โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุด คือ ด้านการจัดวางตัวบุคคล จึงควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ดียิ่งขึ้น ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันน้อยที่สุดด้านการติดตามและประเมินผล จึงควรมีการพัฒนาในด้านนี้ให้มากที่สุด

1.2 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สามารถนำผลการพัฒนาแนวทางการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ไปใช้ในการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้การบริหารงานแนะแนวประสบผลสำเร็จโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 เพื่อนำมาพัฒนาแนวทางการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ กับกลุ่มตัวอย่างอื่นเพื่อให้ได้ข้อมูลในการบริหารงานแนะแนวในบริบทที่แตกต่างกันออกไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เชาวนา อมรสงเจริญ. (2553). *การบริหารงานแนะแนวของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพมหานคร.
- ดวงจิตร์ อุทาน. (28 มีนาคม 2555). *สภาพและปัญหาของการดำเนินงานแนะแนวในปัจจุบัน เอกสารชุดฝึกอบรมแนะแนว โครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศูนย์เครื่องข่ายทั่วประเทศ*. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2559. จาก <https://krudoungjit.wordpress.com/2012/03/28/>
- ธัญญา เนียมแดง. (2553). *การพัฒนางานแนะแนวของโรงเรียนบ้านปงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- นฤมล จันทรนิยม. (2550). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแนะแนวของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานแนะแนวของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- พนม ลีอารีย์. (2533). *การแนะแนวเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์.
- ภาตี ขุนนนท์. (2553). *การศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนวโดยสร้างเครือข่ายของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- มาลิตี จุฑาปะมา. (2552). *จิตวิทยาการแนะแนว*. บุรีรัมย์: เรวัตการพิมพ์.
- รังสรรค์ โฉมยา. (2553). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียน*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม: โรงพิมพ์ปราณีเจริญปลีอกและการพิมพ์กรุงเทพฯ.
- เศกคัย อาศัยราช. (2548). *การบริหารงานแนะแนวของโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, เพชรบูรณ์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *คู่มือแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชุมชมุสทกรณการเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.